

Indicatieve kosten-batenanalyse Mobility Mentoring®

Twee jaar geleden startte Platform31, in samenwerking met diverse gemeenten, met de implementatie van de aanpak Mobility Mentoring® in Nederland. Met deze integrale aanpak wil Platform31 een oplossing bieden voor de hardnekkige armoede- en schuldenproblematiek die in veel gemeenten speelt, en vrijwel altijd gepaard gaat met problemen op andere leefgebieden. Om inzicht te krijgen in de potentiële maatschappelijke opbrengsten van Mobility Mentoring® in de Nederlandse situatie, hebben we een indicatieve maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uit laten voeren. Daaraan namen de gemeenten Alphen aan den Rijn, Brunssum, Hoogeveen-De Wolden en Zaanstad deel. In deze factsheet presenteren we de belangrijkste resultaten van deze analyse. De geïdentificeerde effecten op de korte termijn, en daarbij de doorkijk naar de effecten op de lange termijn, bieden een inzicht in wat Mobility Mentoring® kan opleveren voor de onderzochte pilots. Deze analyse draagt bij aan de ontwikkeling en duurzame implementatie van de aanpak in Nederland.

De maatschappelijke kosten-baten-analyse voor Mobility Mentoring®

In deze indicatieve MKBA verkenden we de belangrijkste maatschappelijke effecten van Mobility Mentoring®. Niet alleen de financiële effecten, maar ook de niet-financiële effecten zoals effecten op gezondheid en gezin. We vergelijken de wereld mét Mobility Mentoring® met de wereld zonder Mobility Mentoring® (waarin de doelgroep geen toegang heeft tot de aanpak).

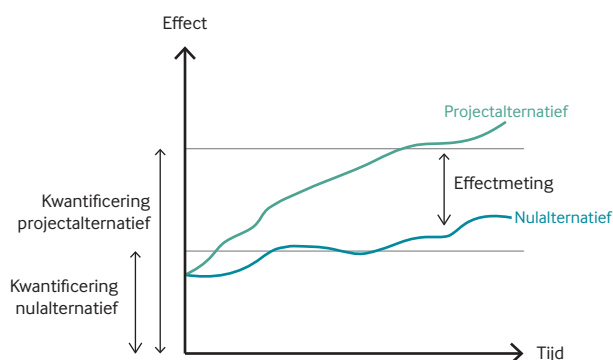
Het ging hier om een indicatieve kosten-batenanalyse. Op basis van verschillende typen bronnen maakten we onderbouwde aannames. Op die manier kunnen we namelijk een indicatie geven van de omvang van kosten en baten. Omdat veel organisaties Mobility Mentoring® pas sinds kort geïmplementeerd hebben, is de indicatieve MKBA gebaseerd op de beperkte data

uit de pilots. Dat vulden we aan met expert judgements van betrokken professionals, expertise over het sociaal domein en de methodiek van de maatschappelijke kosten-batenanalyse.

Hoe pakten we de MKBA aan?

We onderzochten de werking en effecten van Mobility Mentoring® op basis van verschillende typen bronnen:

- Kwalitatieve informatie vanuit Platform31 en pilots met de aanpak zoals projectplannen en interviews.
- Kwantitatieve informatie vanuit de verschillende pilots (basis: Brug naar Zelfredzaamheid®).
- Relevante (wetenschappelijke) onderzoeken.

Een MKBA is eigenlijk een verschillenanalyse, waarbij een 'blauwdruk' van de wereld mét Mobility Mentoring® (het projectalternatief) zo zuiver mogelijk vergeleken wordt met een 'blauwdruk' zonder de aanpak (het nulalternatief).

Het verschil tussen de wereld met en zonder Mobility Mentoring®

Waarin onderscheidt een wereld mét Mobility Mentoring® zich van een wereld zonder Mobility Mentoring®?

- Integraal werken vindt inbedding in zowel werkwijzen als instrumenten.
- De intensiteit van begeleiding is vooral in de beginfase hoger, omdat het traject meer in samenwerking met de deelnemer wordt vormgegeven.
- De aanpak gaat uit van de deelnemer, die zélf zijn of haar eigen doelen stelt in plaats van het systeem of de professional.
- De professional is een mentor die de deelnemer coacht in de ontwikkeling van zijn of haar executieve functies.
- Zowel niet-financiële als financiële waardering is ingebed in de aanpak.
- De extra kosten betreffen de vaste trainings- en lidmaatschapskosten en de per pilot variërende kosten voor extra personele inzet.

[Meer informatie](#) over de uitgangspunten van de Mobility Mentoring® aanpak.

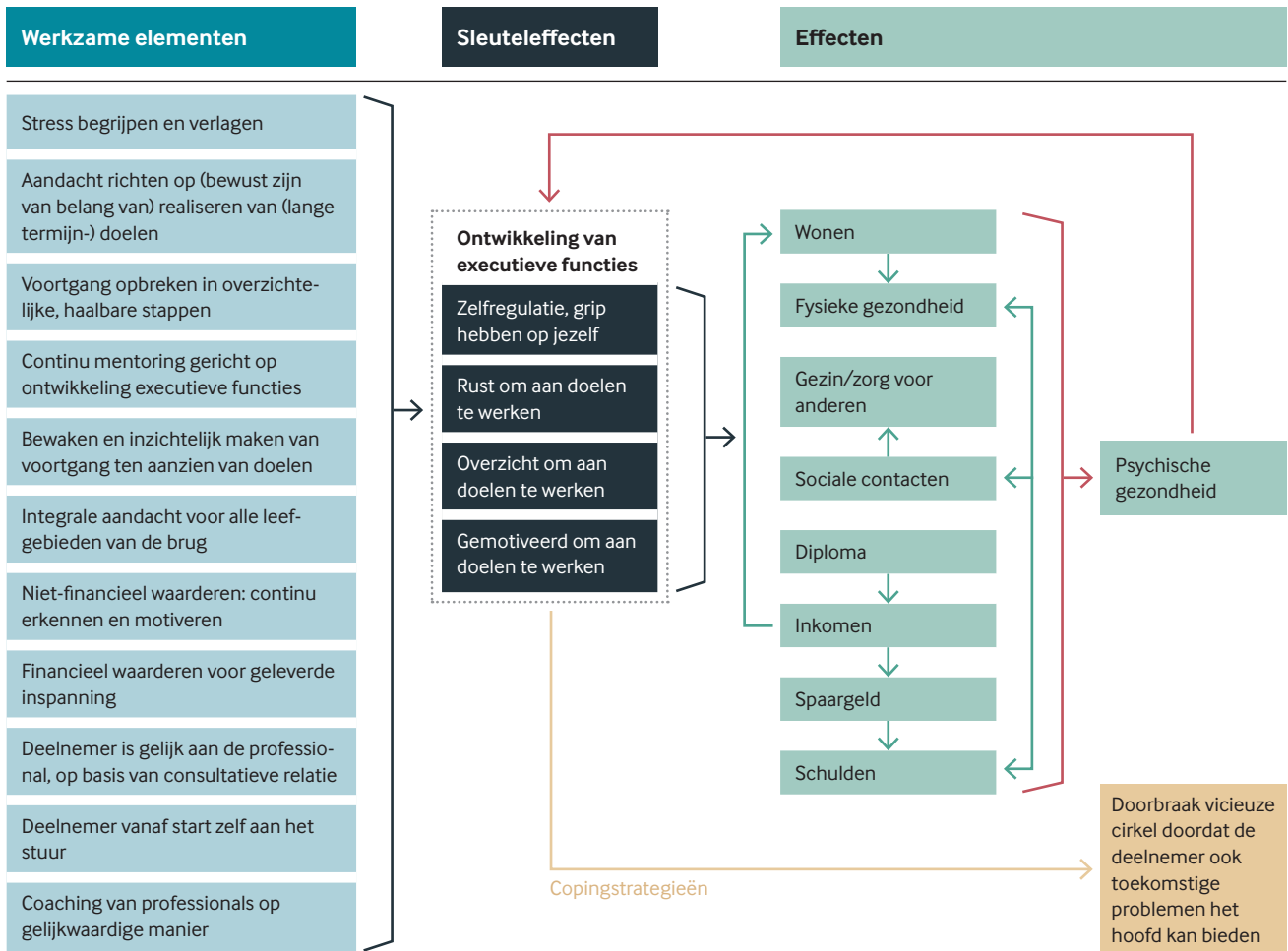
Werkzame elementen van de Mobility Mentoring® aanpak

Door de wereld zonder Mobility Mentoring® te vergelijken met de wereld mét, is het mogelijk om de onderscheidende werkzame elementen van de aanpak te bepalen. Welke elementen maken voor de deelnemer het verschil?

- Gerichtte aandacht voor stress: zowel het begrip voor als het verlagen van deze stress.
- Gerichtte aandacht voor (het belang van) het realiseren van langetermijndoelen.
- Voortgang opbreken in overzichtelijke en haalbare stappen.
- Continue coaching gericht op executieve functies.
- Bewaken en inzichtelijk maken van voortgang.
- Integrale aandacht voor alle leefgebieden (door de toepassing van de Brug naar zelfredzaamheid®).
- Niet-financiële waardering door continu gemotiveerd te worden.
- Financiële waardering voor geleverde inspanning.
- Coaching door professionals op een gelijkwaardige manier.
- Eigen regie door vanaf de start zelf aan het stuur te zitten.
- Gelijkwaardige benadering: deelnemer is gelijk aan de professional.

Welke elementen precies ingezet worden verschilt per pilot. Alle organisaties werken vanuit (gelijkwaardige) coaching en maken gebruik van de instrumenten (Brug naar Zelfredzaamheid® en doel-actieplannen). Niet elke organisatie geeft (financiële) waardering.

De effecten van Mobility Mentoring® in kaart

→ Werkzame elementen leiden tot effecten op de Brug naar Zelfredzaamheid®

→ 1. Effecten worden versterkt door stressreductie

→ 2. Effecten versterken elkaar

→ 3. Doorbraak vicieuze cirkel doordat de deelnemer ook toekomstige problemen het hoofd kan bieden

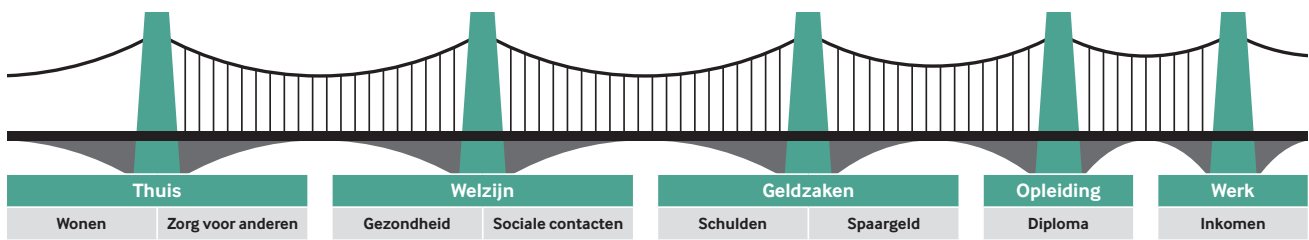
Sleuteffecten leiden tot zelfregulatie en overzicht

De werkzame elementen van Mobility Mentoring® hebben een aantal sleuteffecten op de ontwikkeling van de executieve functies van de deelnemers. Het gaat dan met name om het gevoel van zelfregulatie het hebben van grip en het krijgen van rust, overzicht en motivatie om te werken aan doelen. Deze effecten zorgen er vervolgens voor dat deelnemers in staat zijn om ook concrete stappen te zetten op de pijlers van de Brug naar Zelfredzaamheid®.

Daarnaast onderscheiden we drie versterkende relaties:

- 1) Het bereiken van deze effecten zorgt bij de deelnemer voor stressreductie, waardoor het zelfregulerende vermogen wordt versterkt.
- 2) De onderlinge effecten versterken elkaar. Zo helpt een diploma bij het krijgen van voldoende inkomen.
- 3) Zelfregulatie zorgt ervoor dat ook in de toekomst problemen het hoofd kunnen worden geboden.

Effecten op de pijlers van de Brug naar Zelfredzaamheid®

In de analyse keken we naar de relatie tussen de werkzame elementen in de Mobility Mentoring® aanpak en de verwachte effecten van de aanpak op de pijlers van de Brug naar Zelfredzaamheid®. Omdat spaargeld direct voortkomt uit inkomen, is spaargeld niet als apart effect benoemd.

Wonen

Mobility Mentoring® kan een positief effect hebben op de stabiliteit in de woonsituatie. Dit komt vooral voort uit het feit dat Mobility Mentoring® zich richt op het creëren van een integraal overzicht op alle leefgebieden van de cliënt, en de (gewenste) voortgang op deze gebieden. Dit zorgt ervoor dat ook duidelijk wordt hoe de woonsituatie invloed heeft op de andere leefgebieden. Bijvoorbeeld: door Mobility Mentoring® ziet een deelnemer in dat in de woonsituatie iets moet veranderen, om een uitkering aan te kunnen vragen. Een belangrijke kanttekening voor de pijler wonen is dat veranderingen in de woonsituatie van deelnemers sterk afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van geschikte (sociale huur-)woningen in de gemeente. En die is, vooral in stedelijke gemeenten, op dit moment zeer beperkt. Deelnemers stellen bij aanvang dan ook minder vaak directe doelen op de pijler wonen.

Zorg voor anderen

Circa de helft van de deelnemers in Mobility Mentoring® in de onderzochte pilots, bevindt zich in een gezinssituatie, met minstens één ander gezinslid. De uitgangspositie van deelnemers op de pijler gezin is vaak relatief hoog. Het effect dat Mobility Mentoring® heeft op de pijler gezin komt met name voort uit de rust en het integrale overzicht waaraan, op basis van een gelijkwaardige relatie, gebouwd wordt met de deelnemer. Het gevoel van zelfregulatie werkt door in de grip die de deelnemer voelt op zijn of haar gezinssituatie. Met name in de eerste maanden van het traject wordt dit verschil voor de deelnemer het meest merkbaar.

Gezondheid

De aanpak Mobility Mentoring® maakt gezondheid een integraal onderdeel van de begeleiding van een deelnemer. De begeleiding en de stappen worden aangepast op de capaciteiten die de gezondheid van de deelnemer toelaat. Tegelijkertijd is er ook continue aandacht voor het stabiliseren en verbeteren van gezondheid door stressfactoren op inzichtelijke, behapbare manier te verlagen.

Sociale contacten

Het karakter van de pijler sociale contacten, kent veel parallellen met de pijler gezin en zorg voor anderen. Het effect dat Mobility Mentoring® heeft op de pijler sociaal netwerk komt ook met name voort uit de rust en het integrale overzicht. Er worden bij aanvang minder vaak directe doelen gesteld voor deze pijler. Door continu te bouwen aan executieve functies van de deelnemer, kan Mobility Mentoring® ervoor zorgen dat een deelnemer zich toegerust voelt om in de kleine stappen die hij of zij definieert, de hulp te vragen van het sociale netwerk om hem of haar heen. Uit de pilots blijkt dat zij dit vervolgens ook daadwerkelijk doen.

Schulden

Schulden zijn voor veel deelnemers de directe aanleiding om mee te doen. Mobility Mentoring® is erop gericht om bij deelnemers overzicht én bewustzijn te creëren over hun schuldensituatie. Tegelijkertijd zorgt dat ervoor dat de stress die de deelnemer heeft als gevolg daarvan, te verminderen. Uit de pilots blijkt dat een aanzienlijke groep deelnemers binnen een jaar vooruitgang boekt. Professionals die ondersteuning bieden door Mobility Mentoring® geven aan verschil te maken door het sneller creëren van overzicht. Bijvoorbeeld door te handelen als copiloot bij het maken van afspraken voor schuldvermindering.

Inkomen

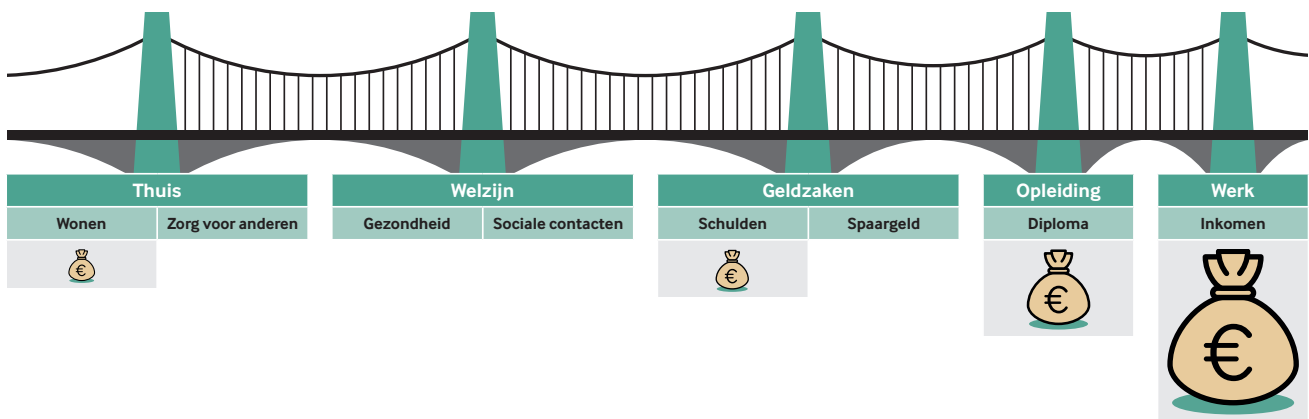
Mobility Mentoring® zorgt met name voor overzicht en motivatie om zaken op het gebied van inkomen zelf aan te pakken. Een meerderheid van deelnemers stelt doelen op de pijler inkomen (en slaagt hier in). Hun startpositie is vaak relatief laag, denk bijvoorbeeld aan het aanvragen van een uitkering of toeslagen.

Opleiding

Mobility Mentoring® richt zich erop om gezamenlijk met de deelnemer te identificeren of zijn of haar opleidingsniveau een bepalende factor is in de financiële zelfredzaamheid van de deelnemer. De meeste deelnemers aan Mobility Mentoring® hebben een middelbaar opleidingsniveau. Er worden relatief weinig doelen gesteld op het gebied van opleiding door oudere volwassen deelnemers, bij jongeren, vooral logischerwijs juist meer. Uit de ervaringen van pilots blijkt vooral dat Mobility Mentoring® er in enkele casussen voor zorgt dat de deelnemer daadwerkelijk de stap zet naar het starten van een opleiding of cursus.

Indicatieve kwantificering van de effecten

Door de inzet van Mobility Mentoring® zetten deelnemers al binnen een jaar stapjes op de verschillende pijlers van de Brug naar Zelfredzaamheid®. Niet al deze pijlers kunnen financieel worden vertaald. Dat is alleen mogelijk bij de pijlers **wonen, schulden, opleiding** en **inkomen**. Dit zien we op basis van de resultaten van één jaar Mobility Mentoring® (met een gemiddelde pilotgrootte van 50 deelnemers, op basis van de gecombineerde data van de pilots in Hoogeveen en Alphen aan den Rijn):

Deze indicatieve MKBA laat zien dat:

- Mobility Mentoring® informed werken (alleen al op basis van deze kwantificeerbare pijlers) na een jaar een positief resultaat oplevert. Voor elke pijler geldt dat een lagere startpositie doorgaans, maar niet uitsluitend, meer vooruitgang binnen een jaar betekent. Dit is met name het geval voor de pijlers inkomen en gezondheid.
- De grootste bijdrage aan het positieve effect van Mobility Mentoring® wordt geleverd door de pijler inkomen. Op deze pijler is in de pilots binnen één jaar al een aanzienlijke stap te bemerken. En de waarde van een hoger inkomen is per deelnemer tevens relatief groot.
- Naast een positieve ontwikkeling in het eerste jaar de verwachting is dat Mobility Mentoring® informed werken een duurzame gedragsverandering oplevert. Door de sleuteffecten zijn deelnemers ook op langere termijn beter in staat om regie te voeren over hun leven. Zij hebben geleerd hoe zij problemen het hoofd kunnen bieden. Hun zelfredzaamheid neemt daardoor ook op langere termijn toe.

De stappen die worden gezet op de pijlers hebben vaak ook te maken met waar en de pilot zich op richt (doelgroep, afdeling).

Kosten Mobility Mentoring®

De kosten van Mobility Mentoring® voor een volledig jaar bedragen circa € 90.000 en bestaan uit:

- **Lidmaatschap netwerk:** € 1.000 (niveau 1) en € 2.000 (niveau 2).
- **Trainingen:** € 7.500 (per groep van maximaal 15 professionals).
Alleen mogelijk én verplicht voor niveau 2. Kan per jaar en per organisatie verschillen (afhankelijk van aantal deelnemers).
- **Extra personele inzet:** van € 0 tot € 80.000
Dit is een conservatieve raming, gebaseerd op de personele inzet bij vier organisaties (niveau 2), waarbij de ene organisatie geen extra personele kosten maakt (want onderdeel van het reguliere werk) en de andere wel.*

**Vaak is er in de beginfase van iedere deelnemer meer tijd nodig om de nieuwe aanpak en werkwijze gedegen, en in nauwe samenwerking met de cliënt, op te starten. De tijdsbesteding per deelnemer wordt niet geregistreerd.*

Optionele kosten per organisatie:

- **Financiële of materiele waarderingen, afhankelijk van of hiervoor wordt gekozen:** begroting verschilt per organisatie.
Richtlijn is circa € 250 per deelnemer per traject.
- **Implementatiekosten:** afhankelijk van de wijze waarop de organisatie Mobility Mentoring® wil implementeren, de deskundigheid die al aanwezig is en de eventuele inzet van een projectleider en aanschaf of aanpassing van de software (voor de benodigde dataverzameling).

Gebaseerd op de kosten van 2020. Deze bedragen kunnen per jaar worden aangepast.

Aandachtspunten voor doorontwikkeling

Ons streven is om de MKBA over twee of drie jaar te herhalen. Tegen die tijd hebben we meer data waardoor we een nog betere onderbouwing kunnen geven en meer zicht krijgen op langere termijn effecten. Het verzamelen van data is dan ook een aandachtspunt binnen het Mobility Mentoring® netwerk.

Op basis van deze MKBA geven we ook een aantal aandachtspunten mee die kunnen bijdragen aan de doorontwikkeling van de aanpak:

- Monitor de ontwikkeling van deelnemers op de lange termijn om meer grip en zicht te krijgen op de effecten van de aanpak.
- Voor gemeenten kan het lonen om hun informatiepositie uit te bouwen met meer meetbare inzichten in de maatschappelijke kosten die deelnemers maken. Het gaat met name om inzicht in de typen ondersteuning die deelnemers en hun gezinnen naast Mobility Mentoring® ontvangen vanuit de Wmo, Jeugd- en Participatiewet. Dat geldt ook voorinzicht in de verwijzlijnen vanuit Mobility Mentoring®, de omvang en kenmerken van inzet (per deelnemer), en de bepalende factoren daarin.
- Om een directe vergelijking te kunnen maken tussen de wereld met en zonder Mobility Mentoring, is het belangrijk dat deze data direct vergeleken kunnen worden met historische data. Met dezelfde indicatoren, vóór de implementatie van de aanpak Mobility Mentoring® of voor eenzelfde doelgroep die niet ondersteund wordt met de aanpak.
- Platform31 gaat de uitkomsten gebruiken om de implementatie van de aanpak in Nederland te versterken, meer aandacht te vragen voor een goede registratie van uitkomsten en het stimuleren van vervolgonderzoeken.

Voor deze indicatieve MKBA maakten we gebruik van [Een handreiking voor opdrachtgevers van MKBA's in het sociale domein](#) van LPBL, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Met dank aan:

Rebel | Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties | Gemeenten Alphen aan den Rijn, Brunssum, Hoogeveen en Zaanstad